

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiune

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

INVITARE DE PRENUMERAȚIUNE

LA

„BISERICA și ȘCOLA.“

Foia bisericească școlastică, literară și economică.

Cu 1 Ianuarie stil vechiu 1900 deschidem abonament nou la „Biserica și Școla.“

Rugăm pre toți domnii abonați de până acum, cari doresc a avea foia noastră și pe viitoriu, se binevoiescă a trimite la „Tipografia diecesană“ prețul de prenumerațiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARIA:

PE UN AN . . . . . 5 fl. — cr.
„ 1/2 „ . . . . . 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:

PE UN AN . . . . . 14 franci.
„ 1/2 „ . . . . . 7 fr.

Sprijinul moral și material, de care până acum s'a bucurat foia noastră, ne îndreptățește a spera, că și în viitoriu vom fi îmbrățișați de asemenea simpatii caldurese precum și de bunăvoința nestrămutată a On. Public cetitoriu.

Redacțiunea.

Reuniuni de cântări.

În unul din n-rii trecuți ai foiei noastre am arătat însemnătatea cea mare ce o au în mijlocul poporului nostru înființarea însoțirilor și reuniunilor, atât economice, cât și culturale.

Gruparea în ast-feliu de societăți este astăzi o chestiune din cele mai ardente, și numai bucura ne

putem, când vedem, că în diferite părți, încep a-să alcătui ast-feliu de societăți printre poporul nostru.

La noi credem, că între actualele împrejurări, când trebuie să cântăm de a ridica poporul pe o treptă mai înaltă de cultură, e de lipsă, ca pe lângă ridicarea școlilor noastre la un nivel tot mai mare — să cautăm ca prin coruri, prin reuniuni de cântări, să cultivăm muzica, atât bisericească cât și populară, pentru-că ea e un însemnat factor cultural și e strins legată de limba, de obiceiurile și datinele religioase și naționale a-le poporului. Er astăzi fie-care popor conștient de individualitatea sa, tinde d'ași cultiva și a-și desvolta muzica sa până la gradul cel mai posibil de perfecțiune.

Că muzica are o înrîurire foarte mare asupra culturii omului, nime nu o mai trage la îndoială. Ea ne nobilitază inima, ne ridică simțurile.

Poporile din apusul Europei încă cu deci de ani înainte s'au apucat și și-au întemeiat coruri pentru dezvoltarea muzicii lumone și bisericești. Că la ce sfârșit s'a ajuns, nu e nevoie a mai spune. Noi Românii, popor cântăreț, popor dela sud, cu destoinicii poetice, cu o muzică neîntrecută în bogățiile sale, de o frumusețe romanică și atât de variată în speciile sale, încât i-s'ar putea da cu drept cuvânt atributul de omilaterală, până bine de cu rind, am nesocotit în mare parte cultivarea ei. În vremea din urmă, mulțumită Domnului, s'au întemeiat și pe la noi coruri, mai ales în părțile bănățene.

Cine a luat parte la adunarea generală a „Asociațiunii“ din Lugos și la întrecerea corurilor populare s'a putut încredința despre progresul făcut în cântări de către țeranii nostri, cari alcătuiesc grosul corurilor.

Insemnătatea acestor coruri, mai ales din punct de vedere național, nime nu o mai trag la îndoială pentru-că musica — ca și limba — s'a dovedit a fi un puternic factor de conservare și un eminent mijloc cultural pentru un popor. Importanța ei din acest punct de vedere au recunoscut-o toate popoarele europene.

Corurile de țărani cu deosebire în părțile banatice fac frumoase progrese, și constatăm, că numărul lor este în continuă creștere. Dar ca corurile acestea să corespundă menirii lor, și să contribuie faptice la înaintarea culturală a poporului, trebuie să fie predominante de un spirit religios-moral, și să se pună pond în primul rând pe cultivarea muzicii bisericești. Compoziția ariilor să fie făcută în spiritul bisericii orientale. Fie-care son să corespundă spiritului rugăciunii și cântării ce se eșecută, așa încât să pătrundă toate corțile inimei, și să desvôle în ascultători adevărată pietate creștină.

Dintre reuniunile de cântări compuse de inteligenți de sigur trebuie să amintim în prima linie frumoșele progrese făcute de reuniunea din Sibiu, care sub conducerea compozitorului nostru național George Dima au obținut în atâtea rânduri cele mai frumoșe succese. Nu putem să nu amintim de activitatea rodnică ce o desvôle pe acest teren și reuniunea de cântări și gimnastică din Brașov, care ajungând sub dirigența d-lui George Dima de sigur a intrat în o epocă nouă, în o epocă glorioasă...

Ear reuniunea de cântări din Lugoj, sub conducerea dibacă a d-lui Ioan Vidu încă stă la înălțimea chemării sale.

Frații noștri din Bucovina încă au o reuniune de cântări „Armonia“, care sub dirigența d-lui Tudor cav. de Flondor, după cum ne spune „Patria“ a intrat în o epocă nouă, o epocă care este menită să revie gloria de odinioară a acestei societăți cu un istoric atât de măndru.

Credem, că ne împlinim numai datorința, dacă atragem atențiunea celor chemați asupra necesității d'a să înființa în diecesă cât mai multe coruri de plugari, ér în Arad o reuniune de cântări, sau chiar o reuniune de cântări și gimnastică. Și la acesta credem, că ar fi sosit timpul, după-ce Asociațiunea noastră națională aradană în anii ultimi s'a consolidat bineșor, ér în timpul mai recent a primit sub scutul său și pe numeroșii maeștri români din Arad; și nu ne îndoim, că cei din fruntea Asociațiunei vor afla calea și modul d'a face și în privința acesta un pas

înainte, fie tot sub scutul Asociațiunei, fie independent de ea.

Internatul din Caransebeș.

A fost o zi de înaltă bucurie ziua de Duminică în 28 Noemvria a. c. Acastă zi de sêrbătoare a fost hotărâtă pentru sântirea și deschiderea internatului pe sama tinerimei dela institutul nostru teologic.

În zilele de astăzi este mare necesitate, ca cu deosebire tinerii dedicați chemării preoțesci să se crească în spiritul adevărat bisericesc, ca să li se împlante iubirea față de biserica în a cărei serviciu intră, față de biserica noastră strămoșască, pe carea ni a câștigat-o Mântuitorul nostru Isus Christos cu scump sângele său, și pentru carea moșii și strămoșii noștri totdeauna au fost gata să-și verse sângele lor; ca li se împlante iubire față de disciplina bisericescă și autoritățile bisericesci. Spre scopul acesta fiecare biserica s'a nisuit, ca să-și ridice aședșminte corespunzătoare de creștere.

Acesta a fost și dorința noastră a tuturor, și dacă am întârziat până acuma, nu este a se ascrie nepăsării, sau lipsei de convingere pentru cele ce se cred a fi bune și folositoare bisericii noastre, ci au a se ascrie greutăților materiale, cu cari neconținut am avut să ne luptăm în urma puterilor modeste materiale de cari dispune diecesa.

Lipsa unui internat pe sama tinerimei dela institutul nostru teologic este de mult simțită. Acestei lipse simpte și de fericitul Episcop Ioan Popasu, cu totă ocaziunea a dat espresiune Prea Sântitul nostru episcop diecesan Nicolae Popoa, carele atât în vorbiri la ocaziuni festive, cât și în vorbiri private a accentuat neapărata trebuința pentru înființarea, deocamdată cel puțin a internatului pentru teologi.

Fiind Prea Sântia Sa pe deplin convins de această necesitate, și dorind cu ori-ce preț să vadă cât mai curând realizată înființarea internatului, încă atunci când a pus la cale strămutarea institutului teologic din edificiul numit „reședința episcopescă veche“ în edificiul unde să află astăzi institutul teologic și pedagogic, rădicat sub arhipăstorirea Sa — a avut în vedere, și a și dat espresiune convingerei Sale, ca neapărat să se înființeze internatul. Sunt în genere cunoscute nêsuițele Prea Sântiei Sale în această direcțiune, și dacă Prea Sântia Sa n'a întreprins încă mai înainte factica realizare a internatului cu drept cuvânt trebuie să ascriem Proved nței dze-sci, carea a voit, ca spre acest scop că avem un loc pe deplin acomodat. Dădindu-se edificiul nou, unde este aședat acum institutul teologic, Prea Sântia Sa a vădut că — după-ce s'a oferit o acceptabilă valoare a unor părți ale acestui edificiu, — este bine să se mai sciricască de nu s'ar putea dora alt loc

mai acomodată așă spre acest scop. Așa am ajuns, că teritoriul cumpărat mai anțărț era destinat pentru internat, aci însă nu s'a realizat redicarea internatului, pentrucă puțin după cumpărarea acestui teritoriu dl primariu Constantin Bunde la întrevinerea personală a Preasântiului Episcop diecesan s'a oferit a ceda diecesei intravilanul său nu demult cumpărat, lăsând, tot la stăruințele Prea Sântiei Sale, o sumă considerabilă din prețul, ce l-a fost cerut.

Astfelu s'a ajuns apoi, că sinodul nostru eparhial din anul acesta a aprobat cumpărarea făcută, și apoi a urmat adaptările necesare pentru instalarea internatului.

Terminându-se lucrările de adaptare, Prea Sântia Sa a fixat sântirea și deschiderea internatului pe ziua de Duminecă în 28 Novembre a. c., la carea tot Prea Sântia Sa a invitat pe toți asesorii consistoriali din loc, pe primariul orășenesc, pe profesorii dela institutul teologic și pedagogic și pe alți fruntași.

În această zi puțin înainte de 12 ore sosind Prea Sântia Sa la edificiul adaptat pentru internat, Prea On. Domn protopresbiter Andreiu Ghidiu, asistat de preoții Ioan Stoian și George Buru, a servșit actul sântirii, după care apoi conducătorul internatului, domnul Dr. Iuliu Olariu a rostit următoarea cuvântare:

*Prea Sântite Domnule Episcop!
Mult Onorațiilor Domni!*

Sute de ani au trecut de când un înțelept a rostit cuvintele: „Tote au timpul lor și pentru tot lucrul sub cer este timp.”

Acest adevăr se întărește chiar astăzi, când cu atâta însuflețire și bucurie sərbăm deschiderea întâiului internat teologic în diecesa ortodoxă a Caransebeșului.

Provedința dzească, planurile căreia sunt nepătrunse și ne'ntelese de muntea omenescă, înlănțuesce întâmplările așa, că o generațiune are înaintea sa un șir mai scurt ori mai lung de fapte mari, cari forméză epoce în istoria unui popor.

Aceste fapte mari îndemnă pe ceica le moștenesc la lucrare mai intensivă, pentrucă le arată că, făcându-se ceva cu chibzuire și bună înțelegerea celor chieși, reușesce, dar, totodată le spun de ce să se ferescă în viitoriu.

Astăzi în această diecesă se petrece un eveniment nu puțin important, l-aș putea numi epocal, pentrucă biserica ei se înzestră cu o nouă fortăreță. Astăzi se pune temeliala unui nou chip de creștere a servitorilor altarului lui Dumnezeu. Astăzi această diecesă pôte dice că, deși e încă tineră și dispune de puține mijloce, dar a jertfit tot pentruca să întemeieze intituțiunea, în care viitorii preoți să castige mai temeinice, mai bogate arme morale și spirituale pentru lupta ce-i așteptă în activitatea păstorască.

Din aceste didiri, deși modeste, fiind grația dumnezeiască asupra lor, pot eși zeloși și rezoluți apărători ai bisericii și națiunii. Aci viitorii preoți pot cunoșce adevărata înțelepciune și învățatură; pot căpeta învățatura prevederii, judecării sănătoșe, dreptății, pot castiga pricepera ocărmuirii de sine; cu un cuvânt pct ajunge la începerea înțelepciunii, care este frica de Dumnezeu.

Și dacă preoții, care vor eși de aici, vor fi destul de consciențioși în aplicarea celor învățate, atunci vor fi

recunoscători celor-e s'au îngrijit să le dea această instituțiune, vor fi buni lucrători în viaa Domnului, numele lor vor fi scrise în cartea celor vii și vor putea dice: „Luptă bună am luptat, cursul am sfinșit, credința am păstrat”, iar dreptul judecătoru le va da răsplată cununa dreptății dicându-le: Bine, slugi bune și credincioșe, peste puțin ați fost credincioșe, peste multe vă voi pune, întrați întru bucuria stăpânului voștru.”

De mult bărbați adânc eugetători și binemeritați ai acestei diecese s'au ocupat cu ideea înființării unui internat pentru clerici

Între cei dintâi și mai înflăcărați propagatori, susținători ai acestei idei a fost, cum este cunoscut, întâiul episcop român dela reînființare în Domnul fericitul Ioan Popasu. Avut a el în inimă să didescă casă, unde tinerii preoți să se adpe cu învățatura evangheliei, să se nutrescă cu spiritual adevărat preoțesc. Și a binevoit Dumnezeu această intențiune a în Domnul fericitului arhieru, dar nu i-a dat s'o realizeze, ci precum ordinașă a oprit pe David dela didirea templului, și a dat o moștenire fiului său, înțeleptului Solomon. așa deschiderea internatului teologic a transmis-o vrednicului urmaș în scaunul episcopesc, Prea Sântiei Voștre.

Mândri putem fi noi fi ai acestei diecese, că Provedința dzească ne-a luat sub scutul său și ne-a trimis atari conducători care, având minte luminată, sentimente nobile, inimă caldă pentru tot ce bun și folositoriu, dupăce am scăpat de jugul străin, ne-au dat ideea operelor mărețe sau le-au dus în îndeplinire.

Recunoscători să fim acestei Provedințe și să îndrăznim în viitor, căci mare e Dumnezeuul părinților noștri și minunate sunt faptele lui! Făcut-a nouă mărire cel Puternic și sânt e numele lui. Mila și bunăvoința lui din veac și până în veac spre poporul românesc care totdeuna a nădăduș spre densus. De aceea cum dice pro-rocul „ adunat pe cel sfărîmat și pe cel lăpădat a luat.”

Astăzi facem un început și pentrucă greutatele începutului adese sunt așa de mari că unul singur nu le pôte învinge, de aceea să rugăm pe Atotputernicul Dumnezeu să trimită asupra acestui internat, Duhul înțelepciunii și al priceperii, duhul sfatului și al puterii, duhul sciinții și al temerii de Dumnezeu; iar Prea Sântia Voștră și pe toți binevoitorii neamului nostru Vă rog să binevoți a-mi sta într'ajutor cu sfatul înțelept ca așa elevii acestui internat să fie conduși pe calea adevărului și să se preamărescă numele Dumnezeului nostru în vecii vecilor.

După această cuvântare, bine primită din partea celor de față, prea bunul și iubitul nostru Arhieru, Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan, N i c o l a e P o p e a, pătruns de însemnătatea actului sôvșit, într'o vorbire avântată mulțamesce lui Dumnezeu, că vedem cu ochii raalisată o necesitate de mult simțită de toți binevoitorii poporului și bisericii, apărținători uneia dintre cele mai vechi episcopii ale nôștre, episcopiei Caransebeșului. Să mulțămim lui Dđeu — dice Prea Sântia Sa — pentrucă ne-a ajutat să sporim aședemintele diecesei nôștre de Dđeu scutite a Caransebeșului, încă cu unul; să mulțămim lui Dđeu că ni-a ajutat, ca să vedem astăzi internatul nostru adênc simțit ca o necesitate, astăzi deplin realizată. Internatul, așa cum este, e un început mic și modest, dar nici nu pôte fi altcum, când ne gândim la vitregitatea timpurilor, prin cari a trecut biserica și indeosebi episcopia Caransebeșului, una dintre cele mai vechi în metropolia nôștră, care

vécuri întregi a fost subjugată încât și-a pierdut toate averile, ba mai pe urmă și numele. Mijlocele ne-au fost mici, pentru-că nu ni-a rămas nimic din averile noastre. Dău, care ni-a ajutat de am săvârșit lucrul acesta mic, să sperăm, că el ne va ajuta și în viitoriu, ca prin concordie și bună înțelegere, armonică conlucrare și dragoste frățească, cu timpul se completăm până la desăvârșire internatul nostru cel modest de astăzi așa, ca nu numai pe teologi, ci și pe pedagogi să-i putem adăposti într'ensul, și încă sub condițiuni, mai favorabile.

Prea Sântia Sa își încheie vorbirea adresând atât conducătorilor tinerimii, dar mai ales acesteia, viitorii luminători ai poporului nostru, cuvinte de bărbăție și încurajare, pofțindu-le, ca prin internat să se împlinescă aceea, ce este dorința bisericii și a noastră.

Cuvintele Prea Sântiei Sale au fost primite și des întrerupte de puternice aclamațiuni.

Prea Sântia Sa se afla într'o fericită dispozițiune sufletescă, și se putea ceti de pe fața-i înseninată bucuria lăutrică sufletescă, că L-a învrednicit Dău să vadă cu ochii realizarea dorinței Sale, căreia dela ocuparea tronului arhieresc de repetite ori și cu totă ocaziunea i-a dat expresiune, că adevărat, să vadă înființat internatul.

Și a putut cu tot dreptul Prea Sântitul nostru Episcop să fie vesel, să simțască adevărată bucurie sufletescă în ziua acesta, căci dornic de progres cum este, încă mai de mult s'a fost pus în înțelegere cu unii bărbați fruntași de ai noștri, pentru ca să potă accelera realizarea dorinței sufletului său, dorință, carea s'a realizat acuma, deși în altă formă.

După acestea toți, cari au luat parte la deschiderea internatului, în frunte cu P. S. Sa Domnul Episcop, au trecut în sala de mâncare la un dejun improvisat.

Dejunul a fost splendid, nu atât pentru mâncările de post, ce s'au servit, cât pentru oferirea unei bine venite ocaziuni de a schimba păreri și a scote la ivelă idei, ce au în vedere înaintarea cauzelor noastre bisericesti și naționale.

În decursul dejunului s'au ținut mai multe toaste, dintre cari amintim pe cel al directorului internatului pentru Prea Sântia Sa Domnul Episcop, Escelenția Sa Domnul F. M. L. Teodor cav. de Seracin, și M. O. D. Primariu Constantin Burdea; apoi al P. S. Sale pentru fruntașii bisericii și poporului nostru, cărora le pune la inima „concordia“ strămoșască. Escelenția Sa Domnul T. cav. de Seracin a redicat pocalul său pentru preoțimea română, care a fost singurul păstrăteriu al legii și limbii poporului românesc. S'a închinat încă pentru Prea Cuvioșia Sa Părintele Archimandrit Filaret Musta, și pentru toți aceia, cari cu sfatul și cu denarul lor au contribuit și vor contribui la întărirea instituțiilor noastre.

Fie într'un ceas bun!

„Fôia diecesană.“

Meseria e plug de aur.

În fiecare om este înăscut dorul de avere. Acest dor se manifestă de după individualitatea fiecărui om. Unii oameni doresc a-se înavuți prin adunarea de realități, alții prin stringerea de bani și alții prin îmbogățirea minții.

Pentru a pută realiza ori care dintre aceste dorințe, e de lipsă știința, învățătura, adevărat: școla. Așa dară școla este începutul realizării dorințelor omenești. Omul, carele și-a ajuns dorința, e fericit. Acesta se poate ajunge, — după cum am amintit mai sus, — prin școlă, pentru-că școla este lumina care ne arată calea fericirii.

Sînta noastră biserică ne învață: să ajutăm pe cei lipsiți, să îngropăm pe cei morți săraci, să învățăm pre cei ce nu știu, să îndreptăm pre cei ce greșesc. Dar cum vom ajuta pre cei lipsiți, cum vom îngropa pre cei morți săraci, dacă nu avem cu ce! Cum vom învăța pre cei ce nu știu, cum vom îndrepta pre cei ce greșesc, dacă nu avem știință, adevărat învățatură? Așa dară, și Dumnezeu dorește să fim avuți și învățați.

Să ne silim dară a ne câștiga averi și învățatură, ca să putem împlini cu ușurință voia lui Dumnezeu, ca să plăcem lui Dumnezeu. Să ne silim a ne câștiga poziții bune prin averi și cunoștințe, se ne asigurăm existența, căci dițele grele sunt, și nu șcim ce aduce su sine ziua de mâine.

Să trimitem dar fiii noștri la școlă să-și câștige învățatură; ér după absolvarea ei, să-i aplicăm la meserii bune, să-i deprindem la lucru, căci numai prin lucru continuu ne putem câștiga averi, adevărat stare bună. Și numai dacă vom fi pătrunși de aceste adevăruri și le vom împlini, vom pută să ne asigurăm existența; numai așa vom pută să ne ajungem dorința; numai așa vom pută ajunge la fericire noi, și în genere națiunea noastră. Un obicei rău este însă în poporul nostru, care îl împedecă mult în ajungerea scopurilor amintite și anume: unii dic „de ce să timit eu pruncul la școlă, că n'o să fac popă din el“; ér alții își cheltuesc averile numai ca să potă face pre unul dintre fiii săi domn, lăsându-și astfel pre ceilalți copii săraci năpi. Și unii și alții greșesc, pentru-că: omul și dacă nu va fi popă trebuie să fie învățat; ér dacă învață nu trebuie să fie chiar popă sau domn. Acești oameni nu pricep că poporele vestite și bogate nu au ajuns la acea stare prin înmulțirea domnilor, ci prin cultură, industrie și comerț.

Sub cultură să înțelege, că toți oamenii să fie învățați; sub industrie înțelegem meseriile; ér sub comerț negociaturile.

Românii noștri nu-și prea dau copiii lor la meserii și negociaturii. Ei mai bucurosi fac din ei plugari, de cumva nu-i pot face domni. Și acesta nu e bine, pentru-că: punem cazul că un țeran adevărat

un plugar, carele are o căsuță și vre-o 3—4 lanțe de pământ, face din toți fiii săi plugari, aceia nu mai pot duce viață ca tatăl lor, pentru-că moșia tatălui lor fiind împărțită între 5 și 6 fii, pe unul va căde foarte puțin, se poate că prin încurcăturile de împărțire se va consuma toată, și vor rămâne toți fiii săraci năpi, și vor fi constrânși a lucra pe la alții cu ziua. Cu cât ar fi mai bine, când acela ar fi aplicat fiii săi la diferite meserii, și ar avea fiecare ocupațiunea sa, de după carea fiecare ar putea trăi, și și moșia strămoșască ar putea rămâne într-o unuia, care pe rând ar putea plăti toate părțile fraților săi.

Casuri de acestea sunt foarte multe. Înainte de asta numai cu 10—20 ani stradele Választó, Demeter, Illés, György, Sarló, Kasza, Kapa, Fejsze ect. din comuna Arad, erau toate pline de români cu stare, astăzi însă numai există. Și decă vom scruta unde sunt, ne vom convinge că ei au murit, și averile lor neputându-le fiii lor împărți, le-au vândut la străini, cumpărându și fiecare case mai mici și mai slabe prin stradele mai mărginașe a-le orașului, și cei mai mulți și-au prădat averile, rămânând ași săraci, lucrând cu ziua pe la alții.

Să căutăm acum cine au cumpărat casele românilor de prin stradele susnumite, și vom vedea, că nu economii și nici domnii ci meserieșii. Dar nu numai atâta, ei au zidit în locul acelor case, altele mai mari și mai frumoase, încât ași nu-ți mai vine a crede că sunt stradele de mai înainte.

Vedeți ce pot face meserieșii! Noi românii avem puțini meserieși, și și aceia au meseriile cele mai slabe — precum: pânzăritul (tocaci), ciobotaritul (cismași) croitoritul ect. — cari au decăzut ași prin multele fabrici, totuși și aceștia trăiesc mai ușor decăt un plugar sărac.

Să ne trimitem însă copiii la școală, acolo pe lângă cetire și scriere vor mai învăța și desenul și atunci vor fi primiți la meserii mai bune, la măsari, lemnari, zidari, văpsitori, fauri, rotari, pictori, sculptori, funari și alte meserii, cari sunt tot atâtea pluguri de aur, și cu cari omul își poate asigura o poziție mai bună, își poate strînge averi.

Comcă meseriile sunt mai bune și mai avantajoase chiar și decăt domnia, puteți vedea și din următoarea istorie.

În partea de năză-nopțe a țării nemțești (Prusia) se află orașul Altona. Acest oraș, înainte de acesta cu 100 de ani era un sat mic. Într-o colibă din drumul de țară ce ducea prin acest sat, locuia un biet lucrător cu numele Ioan Staub, carele avea 5 feciori. Bietul lucrător trimise copiii săi regulat la școală, voină a le asigura un trai mai bun, mai ușor. Învățătorul satului vădând bunăvoința bietului om și cunoșcând ta entele copiilor săi, îl chemă într-o zi la sine și îi dăse: „Bade Ioane, te-am chemat, să ne înțelegem de sorțea copiilor DTale. Uită, DTale este sărac și nu poți să trimiți copiii DTale la alte școli mai înalte, deci eu cuget că ar fi bine să-i

aplicăm la meserii bune, și anume: Pre Francisc și Iuliu fiind mai mari și mai tari, să i dăm aci în sat pe unul la covaciul și pre celalalt la rotariul, să învețe aceste meserii, că sunt foarte bune. Pe Ioan îl trimitem la fratele meu în Hamburg se învețe sucirea funilor (strengăritul); și Georg și Adam se mai umble la școală până se vor mai întări.

(Va urma.)

„Tatăl nostru“

— Explicare omiletică. —

(Continuare și fine.)

VII. Și nu ne duce pre noi în ispită, ci ne mântuește de cel rău: căci a ta este împărăția puterea și mărirea.

Acestea însă nu sunt numai necesarii ci chiar și de dorit, căci numai proba sau încercarea îndreptată și întărește pe om. În zile grele de pildă, și când ne vedem părăsiți de toți în această lume și viață, nu simțim noi ore în sufletul nostru lipsa ardețore de a ne adresa către Ddieu, unicul purtător de grije al nostru? De aceea dăca și Apostolul, ca să ne bucurăm când suntem ispitiți (Iac. I. 2) căci fericit e omul carele se ispitește (I. 12.)

Dar cine ore a îndurat mai multe cercări și probe ca Iov și totuș ast-fel s'a știut mângăia în suferințele sale: „mă ispitește pantru ca să mă pot presenta ca aurul înaintea lui (Iov. 23, 10).

Veți observa poate, că ispitele pământene au frânt deja o mulțime de inimi nobile; au nimicit și au îngropat în mormântul morții morale atâtea caractere firme și strălucite. Am vădut bărbați ca luceafări strălucitori ai societății și ai popórelor — și au cădut, s'au nimicit sub puterea ispitelor de cari au fost cercați. Am vădut în timpul persecuțiunilor creștine ridicându-se caractere firme și strălucite, cari până când ispitele au fost mai ușore și mai suportabile au fâlfâit cu vitejie steagul luminei și al dreptății; dar când ispitele s'au potențat, când înaintea eroilor se deschideau temnițele întunecoase — au cădut alegându-și mai bine viața fără onóre și odichnă desprețuită decăt continuarea luptei mărețe sau mórtea glorioasă.

Dar ce contrast și încă nu unul ci două. Unul afirmarea, că ispitele sau cercările sunt necesarii, ba chiar și de dorit pentru ómeni — și totuș noi ne rugăm lui Ddieu ca să ne ne ducă în ispită. Al doilea este arătarea cum ispitele produc atâtea stricăciune în caracterele cari de-și sunt slabe dar în fond nu se pot numi rele — totuș afirmăm ca ispitele sunt necesarii!...

Dacă sunt necesarii, pentru ce ne rugăm ca Domnul să ne ne ducă în ispite? Și dacă produc atâtea stricăciune, cum pot să fie necesarii și de dorit?

Ca să pot răspunde la aceste întrebări și ca enigma să se deslege de sine, trebuie să spun că cuvintele din rugăciunea Domnăscă: „Și nu ne duce pre noi în

ispită“ avem a le înțelege astfel ca : Domnul se nu ne ispitescă în măsură mai mare decât am putea suporta, adevărat să nu ne transpue între astfel de împrejurări între cari se ni-se stingă lumina puterii noastre morale și între cari ni-s'ar putea frânge forțele noastre mărginite și ni-ar slăbi voința de a lupta pentru sfânta sa împărăție.

De aceea ne învață și Mântuitorul, că numai decât după rugăciunea : „nu ne duce pre noi în ispită“ se adaugă : „*Ci ne mântuește de cel rău.*“ Adevărat : când în mijlocul ispitelor de cari am fi copleșiți am ajunge între împrejurări între cari puterile noastre mărginite s'ar arăta de nesuficiente și ar începe a se clătina cu nesiguranță între valorile amenințătoare ale ispitelor, atunci Domnul se ne stea într'ajutor și „se ne mântuiască de cel rău“ ; căci a Lui este *impărăția* pentru cere ne luptăm ; a Lui este *puterea*] asupra căreia nici porțile iadului nu vor birui și a Lui este *mărirea* când această împărăție se ridică la triumf și învingere.

O, dar cine va putea spune de câte ori avem noi lipsă între împrejurările grele și ostile ale vieții noastre de rugăciunea : „*Mântuește-ne Dómnede cel rău ?*“

O, tu nefericite orfane ! când în starea ta părăsită și frânt de sórtea vitregă, vei rătăci prin deșerturile vieții ; când în căile suferințelor tale te vei lovi de stâncile reci ale neindurării, când între ómeni vei căuta scut și mângăiere și în loc de frați bine-voitori vei afla vrăjmași fără îndurare, și-atunci privind cu ochiul sufletului tău întristat către ceriu și când și acolo în loc de lumină strălucitoare va vedea un nor întunecos și când în desperațiunea ta vei striga cu amărăciune : „nu-i iubire pe pământ, și în ceriu nu este îndurare : atunci grijește, și te rogă neincetat, căci în cugetul tău deja ai cădat în ispita ce te va birui. De aceea rogă-te și și cu încredere rugăciunea : „*Dómnede mântuește-ne de cel rău.*“

Voi mame duióse, când iubitul vostru copil zace bolnav : voi priveghiați lângă patul lui și cu lacrimi de durere îi stropiți așternutul. Rugăciunea voastră însă nu e primită și mórtea nemilósă vi-l răpește din brațe. — Și atunci, lângă sieriul iubiților voștri o, de câte-ori nu se mai cufundă „sufletul vostru îndurerat în marea desperațiunii, unde nici chiar raza credinței nu póte străbate. Și atunci, o atunci, în loc se ve adresați către providință și se cereți ajutorul și mângăierea ei în durerile voștre : ve revoltați contra ei și ve puneți la ceartă cu stăpânul eternității . . .

Rugați-vé căci ajungând până la acest punct ați cădat deja în ispită ce ve pestrece puterile și ve va birui. De aceea rugați-vé neincetat și roștiți cu încredere rugăciunea : „*Dómnede mântuește-ne de cel rău.*“

Voi bogăților și favoriți ai sortii ! înmulțiți-vé averile voștre cu dreptate, dar grijiți și vé rugați, ca se nu cadeți în ispite, căci și bogăția numai până atuncia e binecuvântată, până ce nu face pe om ; îngâmfat. Grijiți dar și vé rugați ca se nu cadeți în ispite când vé veți zidi casă și când se vor spori bunurile voștre (M. V. 8. 13) și când veți observa, că in-

birea averii vé duce spre păcate : rugați-vé lui D-đeu, ca să vé mântuiască de cel rău !

Voi înțelepților și fuvóțați ai poporului. Grijiți și vé rugați, ca nu cumva să rătăciți în cereetările voștre prin noptile întunecóse ale negării și unde numai un singur meteor vé va lumina calea ; dar se nu uitați că acest meteor, care e mintea voastră cea mărginită, se stinge și dispare înainte de ce v'ați putea delecta de strălucirea lui. — Drept aceea, când veți ajunge în această nópte întunecóasă : rugați-vé neincetat ca Domnul să vé apere de ispite și să vé mântuiască de cel rău — și în jurul vostru va răsări iarăși și va străluci lumina cea adevărată !

* * *

Și acum după-ce într'atâta am esplicat sensul și însemnătatea Rugăciunii Domnești — să ne întrebăm că óre astfel am obicinuit noi a ne ruga ? Și óre cu ast-fel de simțăminte ne apropiem noi de Dđeul nostru când luăm pe buze cuvintele și când rostim rugăciunea cea sfântă „*Tatăl nostru*“ ? Dacă da, atunci tot ast-fel să ne rugăm și mai departe, căci numai așa vom putea simți puterea credinței și numai așa vom putea cunoște efectul fericitor al ei. Numai ast-fel vom putea înțelege și însemnătatea cuvintelor cari dic : că „numai atâta credință de ați avé cât este o séménță de muștar, și munții îi veți putea mișca din locurile lor“, căci „ce ajunge de vei dice „*Tatăl meu*“ dacă în faptă ve comite fărădelege ?“

Cu suflet și cu inimă curată fiind în credință și fapte ; perseveranți, răbdurii și tari în ispite — rugăciunea noastră va fi asemenea rugăciunii lui Stefan, care ridicându-și ochii spre ceriu, a vedut preamărirea lui Dđeu (Fapte 7, 55). — Amin.

V.

D I V E R S E.

* *Parastas pentru marele Andrei.* Dumineca trecută s'a oficiat în biserica catedrală din Arad un parastas pentru odihna sufletului fericitului Archiepiscop și Metropolit Andrei baron de Șaguna prin Prea Cuvioșia Sa părintele Archimandrit Augustin Hamsea, asistat de preoții Gavril Bodea, Traian Vățan și de preotul militar Terențiu Bugariu. La finea serviciului divin Prea Cuvioșia Sa părintele Archimandrit A. Hamsea a ținut o vorbire în care espuse viața, activitatea și meritele neperitoare a-le fericitului Archiepiscop și Metropolit Andrei baron de Șaguna pentru dezvoltarea bisericeii și prporului român.

* *Loteria Casei naționale. Prospect.* „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ — pe basa concesiunii acordate de On. minister reg. ung. de finanțe cu ordinațiunea Nr. 49,522 din 27 Iulie 1899, — arangéză o Loterie de efecte, al cărei profit se va folosi pentru ridicarea unei Case naționale în Sibiu, în care se va instala un Museu istoric și etnografic român și Biblioteca Asociațiunii etc. Prețul unui bilet de loterie 1 corónă.

Câștiguri:

1 câștig principal în valoare de Cor. 10.000 — C. 10.000.

1 câștig principal în valoare de Cor. 3.000 — C. 3.000.

2 câștiguri în valoare de Cor. 1.000 — Cor. 2.000.

5 câștiguri în valoare de Cor. 500 — Cor. 2.500.

10 câștiguri în valoare de Cor. 200 — Cor. 2.000.

10 câștiguri în valoare de Cor. 100 — Cor. 1.000.

20 câștiguri în valoare de Cor. 75 — Cor. 1.500.

20 câștiguri în valoare de Cor. 50 — Cor. 1.000.

50 câștiguri în valoare de Cor. 20 — Cor. 1.000.

100 câștiguri în valoare de Cor. 10 — Cor. 1.000.

În total 219 câștiguri în valoare de Cor. 25.000.

Tragerea la sorți se va face în Sibiu la 31 Maiu 1900 st. n. în prezența unui notar public și a unui comisar politic.

Consemnarea câștigurilor se va publica la trei zile după tragere. Ridicarea lor se va face în decurs de 60 zile dela tragere.

Bilete de loterie se pot procura dela biroul Asociațiunii în Sibiu (N. Szeben, strada morii Nr. 8), și se vor vinde la toate băncile românești. Sibiu, în Decembrie 1899. — Comisiunea loteriei.

* *Felicitările de Anul-nou.* *Apel.* În presera ultimei aniversări, mai mulți Domni din Sibiu au publicat în ziarele noastre un călduros apel pentru rescumpărarea felicitărilor de Anul nou, în care s'a ținut între altele: „Ar fi un lucru deopotrivă binevenit pentru toate straturile societății noastre, decât obiceiul felicitărilor de Anul-nou s'ar pute reformă astfel, ca pe lângă menținerea părților sale bune și plăcute, să se evite inconveniențele lui“.

În urmărirea acestui scop s'a făcut propunerea: de a pune obiceiul felicitărilor de Anul-nou în serviciul culturii noastre, prin rescumpărarea lor în favorul „Casei naționale“, și anume astfel, că toți aceia, cari vor dona cheltuelile avute în trecut cu felicitările de Anul-nou pentru scopul arătat, să primescă în ziua aniversării o consemnare completă a persoanelor, cari au adoptat acest procedeu.

„Prin acesta — dice Apelul — s'au menținut părțile frumoase și plăcute ale felicitărilor: ne reamintim prietenii noștri, și ei își aduc aminte de noi, gândurile și simțămintele noastre se 'ntâlnesc la sărbătorea aniversării“; de altă parte suntem scutiți de o mare pierdere de timp și mai ales eventualitatea — alceum greu evitabilă, — de a uita câte un prieten bun și de a trece în ochii lui ca oameni lipsiți de atențiunea cuvenită.

Deși acest Apel a fost publicat numai cu 3—4 zile înainte de Anul-nou, a găsit totuși un viu resunet în sinul publicului nostru și a avut de rezultat 62 rescumpărări în suma de Corone 267.60 în favorul „Casei naționale“, precum și încă un număr mare de donațiuni pentru alte scopuri filantropice.

În vederea acestei aplecări a publicului, de a-și rescumpăra felicitările de Anul-nou, subsemnatul comitet central s'a vădit îndemnat a lua însuși inițiativa pentru a pune obiceiul felicitărilor în serviciul scopurilor culturale urmărite de Asociațiune, și adresază prin această un călduros apel către publicul român, rugându-l să adopte în număr cât mai mare rescumpărările propuse, și să doneze sumele de rescumpărare Asociațiunii noastre pentru alimentarea fondului „Casei naționale“.

Lista rescumpărărilor se va publica în ziare și în mică publicațiune festivă, care pe ziua Anului-nou se va trimite la adresa tuturor acelor. cari își vor rescumpăra felicitările.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii, ținută în Sibiu la 7 Decembrie 1899. Dr. Ilarion Pușcariu, președinte. Dr. Ilie Beu, secretar II.

* *Bani noi.* Cu începere de la anul nou, precum știm, va intra în vigoare valuta în corone, ca singură valută legală. Deodată cu această reformă, firesce, se vor produce și unele schimbări, mai ales în ce privește calcularea și apoi purtarea conturilor și socotelilor. Ministerul de finanțe a dat acum de curând o instrucție detaiată în această privință, care cuprinde între altele și următoarele îndrumări: Prescurtările oficiale după noul calcul vor fi: c.—coronă, f.—filler, v. în c.—valută în corone. Monetele de argint de 1 fl., bancnotele de stat de câte 5 și 50 fl. precum și cele ale băncii austro-ung., rămân în circulație și mai departe, până la o altă dispoziție a legislațiunii. Monetele de aur, de câte 20 și 10 corone, precum și cele de câte 5 corone (argint) sunt a se primi în valoarea lor nominală. Partidele private însă nu sunt obligate a primi ca plată monete de câte 5 corone preste suma de 250 corone. Tot așa nu sunt datorate a primi monete de câte 1 coronă mai multe de 50, monete de nickel (20 și 10 fileri) preste suma de 10 corone și monete de bronz (2 și 1 fil.) preste 1 coronă. Oficiile de casă ale statului încă au acest drept, dar numai în ce privește monetele de nickel și bronz.

Convocare.

În conformitate cu dispozițiile §. 9 și 10 din statute prin acesta convocăm

Adunarea generală ordinară,

a „Asociațiunii naționale aradane pentru cultura poporului român“ pe 13/25. Decembrie a. c. la orele 10 a. m. în localitățile Asociațiunii din Strada Zrinyi Nr. 4b. în Arad cu următoarea programă:

1. Esmiterea unei comisiuni pentru invitarea înalt Prea Sânziei Sale Domnului Episcop Iosif Goldiș.
2. Deschiderea adunării generale.
3. Raportul general al Direcțiunii.
4. Raportul casarului.

5. Raportul bibliotecarului și economului.
6. Censurarea acestor rapoarte.
7. Propuneri și interpelări.
8. Alegerea presidentului, a-lor 2 vice-presidenți și 2 notari pentru adunarea generală pe timp de 3 ani conform §. 12. din statute.
9. Dimisionarea Direcțiunii.
10. Restaurarea Direcțiunii.
11. Inchiderea adunării generale.

Invităm la această adunare a Asociațiunii naționale aradane pentru cultura poporului român pe toți membrii fondatori, ordinari și ajutători ai acestei Asociațiuni, precum și pe toți binevoitorii ei și sprijinatorii culturale românești.

Arad, din ședința Direcțiunii Asociațiunii naționale aradane ținută în 12. Decembre n. 1899.

Petru Truția m. p., Dr. George Proca m. p.,
director primar. secretar.

Rugăm pe P. T. D-ni cari sunt în restanță cu abonamentul la foia „Biserica și Școla” pre an. curent 1899 să binevoiască a se grăbi cu achitarea.

Administrațiunea
tipografiei diecesane.

Concurs.

Amesurat dispozițiunii Ven. Consistoriu diecesan de dto 27 Iuliu a. c. Nr. 4152/99 se escrie concurs pentru indeplinirea definitivă a postului imbinat proțesc-învățător din comuna Topla în protopresbiteratul Belințului cu termen de alegere în 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- a) una sesiune pământ arătoriu constatătoriu din 30 jughere catastrale și stola usuată;
- b) ca învățătoriu: cuartir cu o chilie, cuină și grajd cu grădină de 1200 □, și în bani 43 fl. v. a.

Parochia este insinuată la ajutoriu de stat, și cu acesta dă un venit de peste 400 fl. v. a.

Reflectanții sunt poțitiți a-și suscerne recursurile lor instruite cu documintele despre cualificațiunea lor teologică și pedagogică P. O. Domn Lucian Șepetan adm. prott. în Chisetu, având a-se presenta în vro Duminecă ori sərbătore în s. biserică spre a-și arăta desteritatea lor în cele rituale.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: LUCIAN ȘEPETAN, m. p. adm. paroch.

—□—

Pentru indeplinirea parochiei vacante de cl. III din comuna Petirș, protopresbiteratul Lipovei, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foia „Biserica și Școla.”

Emolumentele împreunate cu această parochiă sunt:

- 1) Una sesie parochială cu un venit anual de 198 coróne.
- 2) Un plaș parochial cu un venit anual de 6 cor.
- 3) Birul proțesc 50 măsuru bucate în natură, computate în bani în 100 coróne și stolele usuate cu un venit anual de 50 coróne. Pre lângă aceste emolumente, vine a-se computa și întregirea dotațiunii sperată dela stat, pre basa fasiunii suscerneute pre calea superiorității bisericii.

Doritorii de a ocupa această parochiă, se avisază a-și suscerne recursurile lor instruite conform Regulamentului pentru parochii, până la termenul susindicat P. T. Dlui protopresbiter Voicu Hamsea în Lipova (Lippa-Temes.-m.) precum și a se presenta în vro Duminecă ori sərbătore în s. ta biserică din Petirș, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Petirș, în 24 Octomvre, (5 Noemvre).

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. prot.

—□—

Pentru întregirea definitivă a postului învățătoresc dela școla gr. or. română din comuna Arăneag în protopresbiteratul Vilagoș se escrie concurs cu termen de alegere pe ziua de 16/28 Ianuaru 1900 pre lângă următoarele emolumente.

1. În bani gata 120 fl. v. a.; 2. 1/2 sesiune de pământ arător prețuit în 140 fl.; 3. 32 metri cubici lemne de foc pentru învățător prețuit în 40 fl.; 4. dela inmormântări unde va fi poțtit câte 50 cr.

Doritorii de a ocupa acest post se-și ajusteze recursurile cu documintele recerute prescise de statutul org. și adresate comitetului parochial din Arăneag se le suscerne Prea On. Dn. protopresbiter și inspector ș olar în Vilagoș până în 14/26 Ianuaru 1900, căci cele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Recurenții cu cualificațiune msi bună vor fi prefețiți. Recurenții până la alegere se se presinte șups ug biserică în vre-o Duminecă ori sərbătore pentru a-și arăta desteritatea în tipic și cântare, având densusul a fi și Cautor. Arăneag, 14/26 Novembre 1899. Comitetul parochial

În conțelegere cu mine: GEORGIU POPOVICI, m. p.,
protopresbiter.

—□—

LICITAȚIUNE MINUENDĂ.

Pe basa planului și preliminarului aprobat de Ven. Consistoriu Nr. 3534 dto 23 Iuliu 1899, se escrie concurs de licitație minuendă pentru edificarea din lemn a bisericii ortodoxe din comuna Vasóia, tractul Butenilor, comitatul Aradului, care se va ținea la 12/24 Decembre în școla din loc.

Prețul esclamăței este 3033 fl. 32 cr. v a,

Planul, preliminarul și condițiile se pot vedea la oficiul parochial din loc.

Din ședința comitetului parochial ținută în Vasóia la 14 Novembre v. 1899.

Stefan Stan, m. p.,

preot. president.

Teodor Hulber, m. p.,

notariu.

—□—

Pe basa planului și preliminarului aprobat de Ven. Consistoriu Nr. 3015 dto 13/26 Iuliu 1899, se escrie concurs de licitație minuendă pentru edificarea școlei gr. orient. române confesionale din Comuna Șicula, tractul Borosineu comitt. Aradului, care se va ține la 27 Decembre 1899, (8 Ianuarie 1900) în școla din loc.

Prețul esclamări este 3124 fl. 60 cr. Planul preliminarul și condițiile se pot vedea la oficiul parochial din loc.

Licitanții vor depune vadiu 10% a prețului esclamăței.

Din ședința comitetului parochial ținută în Șicula la 18/30 Noemvre v. 1899.

Florian Monța,

preș. com. par.

Georgiu Crucean,

not. com. par.

—□—